ІНТЕРВ'Ю 06.06.2023 | Крістофер Форст

«Білоруська держава продовжує дозволяти, а подекуди й активно заохочувати міграційну кризу»

Крістофер Форст про нову хвилю нелегальної міграції в ЄС, роль Білорусі та Росії, а також про складність вирішення проблеми

Інтерв'ю провела Ольга Васильцова

Останнім часом у пресі знову стали активно писати про потік нелегальних мігрантів, які потрапляють до ЄС через територію Білорусі. Що відбувається?

Вже кілька місяців цей маршрут знову використовується більш інтенсивно. Останнім часом щомісяця фіксується близько 2,5 тис. спроб незаконного перетину кордону з Білорусі до Польщі. Також є поодинокі випадки нелегальної міграції до Литви та Латвії. До Німеччини щомісяця приїжджає близько тисячі осіб. Кількість незареєстрованих випадків, звісно, може бути значно вищою. Наразі йдеться про цифри, які не становлять серйозної проблеми для німецької системи надання притулку, але все ж мене дивує, як багато часу пішло на те, щоб знову створити для цієї теми більше публічності. Проблема існує з 2021 року.

І нічого не змінилося з 2021 року? Про яких біженців ми говоримо зараз?

Якщо у 2021-му це були здебільшого іракці, сирійці та афганці, вихідці з Ємену та африканці, то зараз значно збільшилася кількість людей з єгипетськими паспортами. Можливо, це пов'язано з тим, що Єгипет має регулярне авіасполучення з Білоруссю та Росією, на відміну від країн, які були в центрі уваги два роки тому.

Політика ЄС щодо чинення тиску на авіакомпанії та країни походження біженців, наприклад, назавжди закрила маршрут із курдських регіонів Іраку до Білорусі. Але перекрити всі

маршрути, зокрема з метою польотів до Росії, навряд чи можливо.

Очевидно, що Росія і Білорусь продовжують провокувати міграційну кризу на кордоні ЄС. А отже, погроза Лукашенка «наповнити Європу наркотиками і мігрантами» все ще реальна?

Однозначно ця фраза не пішла в минуле. Білоруська держава продовжує дозволяти, а подекуди й активно заохочувати міграційну кризу. Навіть якщо маршрут змінився, а роль країни стала менш очевидною. Відомі випадки, коли білоруські прикордонники буквально виштовхували людей через кордон або погано поводилися з ними, коли ті поверталися після невдалого перетину кордону.

Що стосується Росії, то тут я бачу явну якісну відмінність від Білорусі. На мій погляд, можна говорити про активну толерантність, але не більше того. У будь-якому разі російської державної системи контрабанди не існує. Однак правда в тому, що багато мігрантів зараз мають у своїх паспортах російські візи. Ймовірно, вони прилітають до Москви прямими рейсами, наприклад, з Тегерана, і відразу ж намагаються продовжити шлях на захід. У більшості випадків Росія дивиться на все крізь пальці, а Білорусь заохочує на своїй території.

Чи бачите ви вирішення проблеми?

На кордонах ЄС з Білоруссю були зведені захисні огорожі. Прикордонний персонал було значно посилено. Фактично в Литві лише нещодавно були встановлені на постійній правовій основі заборони на в'їзд, які діють уже з 2021 року і неодноразово засуджувалися правозахисними організаціями. Крім того, як уже згадувалося, маршрути польотів були успішно паралізовані завдяки угодам із країнами походження та чітким вказівкам авіакомпаніям.

Але факт залишається фактом: так багато людей знову обирають небезпечний маршрут, і ситуацію не вдасться взяти під повний контроль за допомогою ще більшого стримування доти, доки не зміниться життя в країнах походження. Тому я переконаний, що, крім поліпшення умов життя в країнах походження, нам також необхідно створити більше можливостей для легального в'їзду і дати системну відповідь за допомогою всеосяжної реформи європейського законодавства про притулок. Звичайно, це ненове і непросте рішення. Але воно єдине, якщо ти хочеш, щоб автократи більше не шантажували ЄС фотографіями відчайдушних людей за прикордонними стінами на його зовнішніх кордонах.

Крістофер Форст

Крістофер Форст (Christopher Forst) очолює Женевське представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта при ООН. Раніше він, зокрема, був представником Фонду у Білорусі, а також керівником Регіонального офісу «Діалог Східна Європа» у Києві.